

Skanstes apkaimes teritorijas lokālpārplānojums

**STRATĒGISKAIS IETEKMES UZ VIDI
NOVĒRTĒJUMS**

**Vides pārskata projekts
Kopsavilkums**

SIA „Vides eksperti”

Rīga, 2014

Kopsavilkums

Vides pārskata projekta mērķis ir novērtēt attīstības plānošanas dokumenta iespējamo būtisko ietekmi uz vidi un noteikt pasākumus iespējamās negatīvās ietekmes novēršanai vai mazināšanai.

Vides pārskata projekts ir sagatavots stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros Skanstes apkaimes lokālplānojuma 1.redakcijai. Skanstes apkaimes lokālplānojuma izstrāde ir uzsākta, pamatojoties uz Rīgas domes 2013.gada 18. jūnija lēmumu Nr.6330 „Par Skanstes apkaimes teritorijas lokālplānojuma izstrādes uzsākšanu, lokālplānojuma teritorijas robežas un darba uzdevuma apstiprināšanu”.

Kā pamats teritorijas attīstībai, paredzētas plašas apstādījumu teritorijas, dažāda rakstura apbūve un jauni transporta risinājumi, piemēram, pieslēgums pie Ziemeļu transporta koridora, jauna tramvaja līnija un iespēja izmantot dzelzceļu. Ir plānota arī sociālās infrastruktūras attīstība, ilgtspējīga lietus ūdeņu novades sistēma, domāts par turpmāko rīcību ar esošajiem mazdārziņiem, iespējamām jaunām sabiedriski nozīmīgām ēkām. Skanstes lokālplānojuma īstenošana ir plānota trīs attīstības kārtās līdz 2050.gadam, pakāpeniski apgūstot visu teritoriju.

Tika izstrādāti vairāki Skanstes apkaimes attīstības funkcionālie telpiskie risinājumi lokālplānojuma sadaļām:

- Apbūves plānojums un telpiskā struktūra;
- Pilsētvides ainava, tostarp publiskā ārtelpa un apstādījumi;
- Kultūras mantojums;
- Transporta infrastruktūra un apkalpe;
- Sociālā infrastruktūra;
- Inženiertehniskā infrastruktūra;
- Pilsētvides kvalitāte, tostarp, vides piesārņojums, aerācija, izsauļojums un aizsardzība pret vēju;
- Lietusūdeņu apsaimniekošana un meliorācija.

Esošais vides stāvoklis

Trokšņa līmenis

Paaugstināts trokšņa līmenis ir būtisks vides aspekts, kas rada tiešu ietekmi uz Skanstes apkaimes teritoriju. Šis aspekts ir jāņem vērā tālākās attīstības plānošanā. Būtiski ir pievērst uzmanību tām zonām/teritorijām, kuras būs pakļautas tiešai ietekmei Rīgas ilgtermiņa pasākumu īstenošanas gadījumā un neradīt potenciāli jaunas trokšņa diskomforta zonas.

Gaisa kvalitāte

Skanstes apkaimes teritorijas gaisa kvalitātes novērtējuma ziņā jāapskata kopumā, vērā ņemot pārējās Rīgas teritorijas. Līdz ar to attiecīgie plānošanas pasākumi ir jāveic saskaņā ar apkārt notiekošajām darbībām/procesiem. Galvenais gaisa piesārņojuma avots Skanstes lokālplānojuma teritorijā ir autotransports. Plānojot tālākās darbības un to ietekmi uz vidi, kā galvenie indikatori ir jāņem slāpekļa dioksīda, PM₁₀ un benzola koncentrācijas. SIVN procesā jāizvērtē, kuras lokālplānojuma zonas būs pakļautas negatīvai ietekmei uz gaisa kvalitāti un kādi būtu nepieciešamie risinājumi, lai gaisa kvalitāti nepasliktinātu, vai pat virzītu uz uzlabošanu.

Inženierģeoloģiskie apstākļi

Inženierģeoloģiskie apstākļi ir būtisks aspekts tālākai teritorijas attīstībai. Izvērtējot nepieciešamos sagatavošanas darbus konkrētai teritorijai, var tālāk secināt kādu un cik lielu ietekmi var radīt apkārtējai videi un iespējamās sekas.

Potenciāli piesārņotās un piesārņotās vietas

Skanstes teritorijas dienvidu, dienvidrietumu daļā konstatētais piesārņojums ar smagajiem metāliem nosaka to, ka pirms būvdarbu uzsākšanas ir jāveic šo teritoriju detalizēta izpēte ar mērķi noskaidrot piesārņojuma avotus, un ja nepieciešams, veikt šo teritoriju sanācijas pasākumus. Teritorijās, kur nepieciešams veikt piesārņojuma detalizētāku izpēti.

Ainava

Nekoptās un neapbūvētās teritorijās infrastruktūras attīstīšana ir nepieciešama un pozitīvi vērtējama. Attīstot kopējo Skanstes teritorijas ainavu, jāņem vērā dabas un apstādījumu īpatsvars. Pēc iespējas saglabāt nozīmīgākos vēsturiskos pilsētveidojošos elementus, integrējot tos apkaimes telpiskajā struktūrā vai veidot atsauces uz tiem.

Daba

Vietā, kur 2010. gadā tika atrasti dzegužpirkstītes eksemplāri, pirms būvniecības būtu nepieciešams veikt konkrētā zemesgabala apsekojumu un izpēti auga konstatēšanai atbilstošā sezonā.

Klimats

Grūti ir novērtēt Skanstes teritorijas tiešu ietekmi uz klimatu, jo nav iespējams nodalīt kopējo Rīgas pilsētas radīto fonu. Ieteicams būtu atstāt platus ielu koridorus, kā arī pietiekamu apstādījumu īpatsvaru aerācijas saglabāšanai.

Īstenojot pašreizējo plānojumu Skanstes apkaimes teritorijai, tiktu saasinātas vides problēmas, kas ir aktuālas Rīgas pilsētas teritorijā. Atsevišķām plānojuma daļām ir izteikta negatīva ietekme gan uz trokšņa, gan uz gaisa piesārņojumu, uz ko vērš uzmanību arī VPVB Lēmums Nr.37 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

Jāatzīmē, ka ilgtermiņa scenārijā ietilpst Ziemeļu koridora un Hanzas šķērsojuma izbūve, kas atvieglos pilsētas centru, bet uzliks lielāku slogu Skanstes teritorijai.

Lokālplānojuma ietekmju novērtējums un ieteikumi

Analizējot pašreizējo vides stāvokli Skanstes apkaimes teritorijā un pieejamo informāciju, lokālplānojuma ietekmes izvērtējums ir koncentrēts uz sekojošiem vides aspektiem:

- Trokšņa līmenis;
- Gaisa kvalitāte;
- Gruntsūdens kvalitāte;
- Augsnes kvalitāte;
- Kultūras mantojums;
- Sabiedrības veselība;
- Socioekonomiskie aspekti.

Balstoties uz izvirzītajiem vides aspektiem, SIVN izstrādes gaitā tiek vērtēti lokālplānojuma izstrādātie risinājumi:

- Starppilsētu dzelzceļa stacija un vietējās nozīmes autoosta;
- Jaunas autonomvietnes;

- Jaunas tramvaja līnijas būvniecība;
- Jauna apbūve un nepieciešamās inženiertehniskās apgādes nodrošinājums;
- Ziemeļu koridora savienojums ar Zirņu ielu;
- Dabas apstādījumu teritorijas;
- Ražošanas objekti

Lokālplānojumā izstrādātie risinājumi, kas nerada būtisku ietekmi uz izvirzītajiem vides aspektiem, SIVN netiek apskatīti.

Vides pārskatā analizētas teritorijas lokālplānojuma iespējamās negatīvās un pozitīvās ietekmes, sniegti ieteikumi, gan tieši attiecībā uz lokālplānojumu, gan arī vispārīgi ieteikumi problēmas risināšanai vai nepieļaušanai ar citiem paņēmieniem. To ir mēģināts darīt maksimāli konspektīvā un pārskatāmā veidā, izveidojot arī apkopojošu tabulu.

Tabula

Vides aspektu un ietekmju novērtējuma kopsavilkums

	Gaisa kvalitāte	Trokšņa līmenis	Grunts-ūdens kvalitāte	Augsnes kvalitāte	Kultūras mantojums	Sabiedrības veselība	Socioekonomiskais
Starpilsētu dzelzeļa stacija un vietējās nozīmes autoosta (6.1.nodaļa)	-	-	o	o	o	o	+
Jaunas autonomvietnes (6.2.nodaļa)	-	-	-/o	-/o	o	-	+
Jaunas tramvaja līnijas būvniecība (6.3.nodaļa)	+/o	+/o	o	o	o	o	+
Jauna apbūve un nepieciešamās inženiertehniskās apgādes nodrošinājums (6.4.nodaļa)	-	-	o/-	o/-	+	o	+
Ziemeļu koridora savienojums ar Zirņu ielu (6.5.nodaļa)	-/+	-/+	o	o	o	-	+
Dabas un apstādījumu teritorijas (6.6.nodaļa)	+	+	+	+	o	+	+
Ražošanas objekti (6.7.nodaļa)	-	-	-/o	-/o	o	-	+

„-” negatīva ietekme; „+” pozitīva ietekme; „o” neitrāla ietekme.

Tālāk apkopoti ieteikumi plānoto darbību un rīcību ietekmju novēršanai vai samazināšanai:

Starpilsētu dzelzceļa stacijas un vietējās nozīmes autoosta

Ieteikums, izvēloties vienu no alternatīvām, ņemt vērā norādītās ietekmes, kas ir apkopotas 4. un 5.tabulā.

Dzelzceļa staciju izveides gadījumā ir nepieciešama infrastruktūras izveide atbilstoši elektrovilcienu ieviešanai.

Kvartāla nr.3a (sk.12.att.) apbūves projektos izvērtēt un izvēlēties optimālāko risinājumu funkciju izkārtojumam kvartālā, prioritāri atvēlot ielas fronti (Zirņu un Lakatas iela, kvartāla ziemeļrietumu daļa) publiskajai apbūvei.

Kvartālā nr.13 (JC2) un kvartālā nr.12 gar Laktas ielu apbūves projektos izvērtēt un izvēlēties optimālāko risinājumu funkciju izkārtojumam kvartālā, prioritāri atvēlot ielas fronti un dzelzceļam tuvējās teritorijas publiskajai apbūvei. Tiktu samazināts potenciālais iedzīvotāju skaits, kam būtu tieša ietekme (gaisa kvalitāte, trokšņa līmenis) dzelzceļa stacijas un autoostas attīstības gadījumā.

Jaunas autonomvietnes

Apbūves projektos izvērtēt un izvēlēties optimālāko risinājumu funkciju izkārtojumam kvartālos:

- Kvartālā nr.13 prioritāri atvēlēt publisko apbūvi frontāli pret stāvparku;
- Kvartālā nr.12 prioritāri atvēlēt publisko apbūvi gar Laktas ielas un Sporta ielas robežām;
- Kvartālā nr.3a prioritāri atvēlēt publisko apbūvi gar kvartāla ziemeļaustrumu daļas ielas fronti.

Stāvparkos ieviest monitoringu, sistemātiskai datu ieguvei un gaisa kvalitātes uzraudzībai.

Jaunas tramvaja līnijas būvniecība

SIVN līmenī nav konstatētas ietekmes uz vidi, kuru dēļ uzlabojami lokālpārveidojuma risinājumi.

Nav saskatāma nepieciešamība pēc IVN procedūras, kura varētu tikt piemērota sākotnējā IVN rezultātā.

Jauna apbūve un nepieciešamās inženiertehniskās apgādes nodrošinājums

Lokālpārveidojuma īstenošanas pasākumu ietvaros izbūvēt visiem apkāmes patērētājiem pieejamus, kvalitatīvas, ekonomiskas siltumapgādes tīklus, lai veicinātu izvēlēties centralizēto siltumapgādi.

Tā kā esošā un plānotā apbūves un apdzīvojuma situācija, kā arī visa attīstības perspektīva var ievērojami mainīties sekojot tirgus, ekonomikas, iedzīvotāju mobilitātes un migrācijas kā arī politiskajām tendencēm, tad, neraugoties uz šo SIVN, atsevišķi lielāki attīstības

projekti (īpaši tādi, kas paredz palielinātas iedzīvotāju un autotransporta plūsmu piesaisti, autostāvvietas) būtu pakļaujami sākotnējā IVN veikšanai.

Ziemeļu koridora savienojums ar Zirņu ielu

Lai mazinātu negatīvo ietekmi Ziemeļu koridora savienojuma ar Zirņu ielu īstenošanas gadījumā, kvartālu Nr.2 un Nr.3a (sk.12.att.) apbūves projektos izvērtēt un izvēlēties optimālāko risinājumu funkciju izkārtojumam kvartālā, prioritāri atvēlot ielas fronti un stāvparkam tuvējās teritorijas publiskajai apbūvei.

Dabas un apstādījumu teritorijas

Lokālplānojuma izstrādes laikā tika ņemta vērā nepieciešamība pēc iespējas samazināt negatīvās trokšņa un gaisa piesārņojuma izplatīšanās iespējas un tika paplašinātas dabas un apstādījumu teritorijas. Pie tam risinājumi dabas un apstādījumu teritorijām lokālplānojumā ir izstrādāti ņemot vērā gan vides, gan sociālos faktorus.

Līdz ar to nav ieteicams samazināt dabas un apstādījumu teritoriju zonējumu.

Ražošanas objekti

Par JC1 teritoriju – ieteicams ierobežot B ražošanas uzņēmumu darbību specifiskācijas, kas var tiešā veidā ietekmēt gaisa kvalitāti (NO_x , daļiņas PM_{10} , $\text{PM}_{2,5}$) un trokšņa līmeni. Ņemot vērā JC1 novietojumu (ostas teritorijas tuvējā apkārtnē, plānotais Ziemeļu koridors), kā rekomendējamo ierobežojums ražošanas uzņēmumiem – lokālplānojuma teritorijā tiek atļautas jaunas ražotnes bez emisiju (gaisu piesārņojošām vielām) avotiem.

Par JC2 teritoriju – lokālplānojuma izstrādes gaitā tika ierobežota iespējamā vienas ražošanas teritorijas platība, kas potenciāli ierobežo ražošanas apjomu kā tādu

Par JC3, JC4, JC5, JC6 zonējumu - ņemot vērā potenciālās negatīvās ražošanas objektu ietekmes, lokālplānojuma izstrādes gaitā tika noteikts nosacījums – netiek pieļauta rūpnieciskā darbība šajās teritorijās.

Ierosinām precizēt definīciju "Vieglās ražošanas uzņēmums", nosakot limitu bīstamo ķīmisko vielu apjomam (piemēram, ne vairāk kā 1 t gadā tikai ražošanas palīgprocesos bez emisijas vidē), kā arī neatļaut NO_x vai vismaz daļiņu PM_{10} un $\text{PM}_{2,5}$ emisiju avotus.

Vides pārskatā atrodami arī ieteiktie monitoringa parametri, kas varētu kalpot izmaiņu uzraudzībai nākotnē, lai noteiktu vai nav jāveic kādas koriģējošas pasākumi. Kā arī sīkāk aprakstīti lokālplānojuma saistība ar citiem plānošanas dokumentiem, nacionālie un starptautiskie vides politikas mērķi. Atsevišķa sadaļa pārskatā veltīta pašam Stratēģiskā novērtējuma procedūras aprakstam, kā arī sabiedrības līdzdalības ieguldījumam.